

BOTANISCHES INSTITUT
der k. k. Universität.

J. No 5873

B C 25a/13

102
2
C. 25a
13

ORATIO
DE
HORTORVM
ACADEMICORVM
VTILITATE

QVAM
VIRO GENEROSISSIMO ET CONSVLTISSIMO
IO. HENRICO DE SPREKELSEN

HAMBVRGENSI
PHILOSOPHO ATQVE ICTO EXCELLENTISSIMO
INSIGNI RARISSIMARVM PLANTARVM
THESAVRO

ACADEMIAE IVLIAE HORTVM

LIBERALITER DITANTI
GRATIAS DECENTES ACTVRVS
PVBLICE RECITABAT

ELIAS FRIDERICVS HEISTERVS M.D.

FACVLT. MED. IN ACAD. IVL. ADIVNCT.
ACAD. CAESAR. NAT. CVRIOS. COLLEG.

D. XXVIII. AVGVST. A. O. R. c1515ccXXXVIII.

H. L. Q. C.

HELMSTADII

Apud CHRISTIAN. FRID. WEYGAND.

BOTANISCHES MUSEUM
der k. k. Universität.

J.N.º 5873
B C. 25a/13

MAGNIFICE PRO-RECTOR
ILLVSTRISIME COMES
PATRES ACADEMIAE CONSCRIPTI
VIRI
SVMME VENERANDI ILLVSTRES
CONSVLTISSIMI EXPERIENTISSIMI AMPLISSIMI
HOSPITES
MILITIAE ATQVE DOCTRINAE DECORIBVS
INSIGNES
COMMILITONES DENIQUE SVAVISSIMI
AVDITORES OMNIVM ORDINVM
HONORATISSIMI.

Raecipua inter oblecta-
menta, quae generi mor-
taliū omnipotens re-
rum moderator indul-
gentissime concessit,
plantarū, si quid aliud, veneres iure
tuo referendas esse, sapientissimi natu-
rae

rae consulti arbitrantur. Adeo insignis enim illis inest suavitas & pulchritudo, ut etiam hos egregie exhilarent, qui ceteris mundi deliciis oblectare se verentur. Et tantopere animos hominum pellicere ac delinire possunt, ut non pauci angustos hortuli cancellos cum vastis imperiis, sceptrum cum vomere, coronas cum levi umbella permutare non dubitaverint.

DIOCLETIANVS, potentissimus Romanorum Imperator, terram fodere, solo committere semina, abnodare arbores, legere fructus, multo maioribus habuit in deliciis, quam diadematē superbire, populis adorari, orbi imperare; hinc plantas culturus, regno se abdicavit.

Ast mirificae amoenitates, quibus exornatae stirpes sunt, non impediunt, quo minus ex iis in genus humanum usus redundent insignes iique

que admirabiles. Vti enim primis parentibus, ficus folia, prima offerebant velamina; sic morus, linum, gossypium nobis hodieque materiem vestimentis adornandis aptissimam suppeditant. Ex cereris sinu fercula salubritate & dulcedine optima prodeunt. Idem medicinas summa instructas efficacia largitur.

Fago eadem, cuius sub tegmine Tityrus, dum sol fervet, securus recubat; camini fumant, posteaquam bruma frondes deponere sylvis imperavit. Robora sive quercus natura providens nemorum decora esse iussit; ars illas in magnifica urbium ornamenta ingeniose novit mutare. Arbores, quas nuper terrae altissimis infixas radicibus atque immobiles videras, nunc fabricatae, in aequore volitant, Eoum Hesperiumque orbem salutant. Vt brevibus me expdiam, alunt plan-

tae corpora sana, tegunt nuda, medentur aegris, hyeme frigus leniunt, aestate calorem, dant in terra domos, in mari navigia, adolescentiam delectant, viris profunt, senes consolantur.

Tanta est plantarum dulcedo! tanta utilitas! quis illarum cognitionem atque contemplationem non amoenissimam, quis non utilissimam praedicaret?

Quae quum ita sint, vix alicui obscuram esse posse *insignem hortorum praesertim in academiis exstructorum & bene instructorum praestantiam* cenleo. Eam paullo clarius exponere & uberius confirmare animum nunc induxi. A vobis igitur A. O. O. H. ea, qua par est, observantia peto atque contendo, ut mihi hoc de argumento disserturo aures praebeatis benevolas.

Comprehendemus oratione nostra non quosvis agellos, vulgo nomine

mine ac titulo hortorum academico-
rum insignitos. Nam dantur nonnulli,
qui deferta potius, quam vireta ap-
pellari merentur: dantur, qui nil alunt,
nisi quod vel praefectum vel hortu-
lanum cum familia alere valet; olera
scilicet, legumina, prunos, pyros, ma-
los & pauca quaedam alia huius ge-
neris: dantur, quorum custodes plan-
tulas e terrae sinu progerminantes vix
ipsimet cognoscunt, multo minus ali-
is exponere sciunt. De pomariis eius-
modi & locis incultis verba non facie-
mus; sed sermo tantum nobis erit de
iis viretis, quae, uti decet, herbis tam
domesticis quam exoticis instructa
sunt, neque praefectis peritis, soller-
tibus, eruditis destituuntur; quibus ad
rei herbariae scientiam excolendam,
& ad maius fastigium evehendam,
nihil profecto aptius, nihil accom-
modatius videtur. In illis enim plan-
tae

tae per universum orbem disperfae
comportantur, aluntur, disponuntur,
perveſtigantur, demonſtrantur.

Parva haec ſpatia complectun-
tur ſtirpes ſole oriente natas, occiden-
te nutritas, auſtri afflatu cretas, bo-
reae rigorem ſuſtinentes. Eadem no-
ſtro conſpectui offerunt vitim, & hor-
deum, unde potus *Germani* parant;
adſunt arbores pomis foecundae dul-
ciſſimis, quibus bellaria exornat *Bri-
tannus*; alunt citreos aurantiosque
Latii ornamenta, *Galliae* delicia.
Nec, quae Sinenſium emittunt glebae,
deficere ſolent; nec, quae cum ae-
thiope uruntur, carere; nec, quas an-
tipodes ſponte ſua provenire cernunt,
deſiderari: etenim artificis ingenium
curioſi ſolum & caelum patrium muta-
re, remotiſſimum vero imitari feliciffi-
me novit. Immo! quas altiſſimi mon-
tes nubibus quaſi abſcondunt & pro-
fun-

fundissimae valles invidere nobis videntur, hortorum monstrat planities.

Dici vix potest, quantopere istorum subsidio via ad plantarum cognitionem perveniendi pandatur. Pristinis temporibus, vel ubi istiusmodi horti etiamnum deficiunt, difficillimum est & erat ac molestiis stipatum infinitis studium botanices caeterum tot decoribus fulgens.

Quod si enim sollertes eius cultores plantas intra spatium aliquot miliarium in patria crescentes investigare satagunt, perpetuos itinerum botanicorum comites habent, vehementer delassari, siti vexari, fame sollicitari, torreri, sudare, algere, vento & imbre urgeri. Sin remotiorum terrarum ornamenta cognoscere cupiunt, corpora maris horridi fluctibus committere, interdum cum saevissimis ferarum decertare, haud raro barbarorum

perfidiam experiri, & sexcenta mala alia exantlare haud vereantur. Vbi vero eiusmodi viridaria germinant, lenis ambulatio sine fatigatione instituta, & horae quieti ac refectioni destinatae nobis monstrant plantas, quibus cum Summus rerum Conditor orbem terrarum quam pulcherrime condecoravit.

Praeterea quum ibi omnis generis stirpes non solum congerantur, verum etiam a primo suo ortu ad interitum usque summa cura & sollicitudine alantur & conserventur; nusquam profecto melius quam hic plantae indagari, accuratius observari, a se invicem discerni, perfecta Botanices scientia acquiri poterit. Nam teneris germinibus e terrae sinu porrumpentibus, inquiri potest, num uno vel duobus foliolis in lucem prodeant, atque sic utrum ad *monocotyledonum*, an
ad

ad *dycotyledonum* classem pertineant: postea crescendo singulas ordine partes, quo eas emittunt, nostrae contemplationi offerunt & ulteriori submitunt examini. Quando *caulem* in altum proiiciunt videre licet, ligneus sit, an herbaceus; rotundus, an instructus angulis; cavus, an solidus; spinis armatus, an inermis. Dum *folia* explicant, infinitae & mirabiles diversitates notandae veniunt. Aliae enim plantae simplicia, aliae composita monstrant; modo magna, modo parva, modo plana, modo teretia gerunt; nunc glabra, nunc hirsuta aut lanuginosa, nunc glacie veluti seu crystallo obducta ostendunt; iam fulvo quasi auro splendentia, iam in argenti similitudinem decorata offerunt; haec ficciora, illa succo turgida profert; quaedam sagittam, hastam, enssem, scuta, pennas, renes, digitos imitantur.

tur. Porro si *flores* aperiunt & ad harum pulchritudinem ac venustatem considerandam oculos invitant, animadverti potest, num sint perfecti, aut imperfecti sive staminei; utrum perfecti regulares, aut irregulares, ex unico tantum petalo, vel ex pluribus conflati, qua figura donati, quibus coloribus picti, qui denique crescendi modus: licet tunc quoque numerare stamina in flosculis maritorum munere fungentia, licet tubas contueri vices uxorum gerentes. His extinctis, & *seminibus* maturitatem adsecutis notari potest & videri, nuda sint, an capsulis inclusa; illa, utrum sint *monosperma*, an *poly sperma*, pappo instructa, an eo destituta; haec item unica tantum, an pluribus capsulis includantur. His omnibus decidentibus ipsae earum *radices* erui possunt & investigari, quas bulbus emisit,

quas

quas tubera firmant, quas solo squamae affigunt, quas fibrae continent. Ultimo quoque attenti notamus, utrum singulis annis intereant, an per plures vigeant; arbores, frutices, suffrutices aut herbas referant, & quae sunt alia huius generis. Ex quibus observationibus, debita accuratione institutis vera tandem, certa & indubia stirpium cognitio acquiri potest, qualem locis istiusmodi deficientibus adsequi, in tam immensa plantarum a Deo creatarum & per universum longe lateque dispersarum copia, propemodum impossibile iudicamus.

Sed maximam utilitatem Hesperides in academiis florentes praestant, quando virentia Aeterni Numinis beneficia, quae recondunt, manibus quasi palpanda traduntur, demonstrantur, explicantur. Qua potissimum re ipsos hortos pensiles, orbis antiqui

miracula, & splendidissima nostri aevi vireta, lauris & cedris superba, murmure aquarum cadentium, & salientium resonantia, suavissimis ambulacris illustria, statuis & cryptoporticubus decorata, longissime superant. Haec enim demulcendis tantum sensibus inserviunt; illae autem ad doctrinam ac sapientiam & ad mentem formandam, oblectandam, instruendam mirifice faciunt: quicquid enim de plantis, maxime admirabilibus Sapientissimi Conditoris operibus, dici potest, ibi exponitur. Traduntur illarum *nomina*, quae vel antiquitas, vel industria recentiorum imposuit; nec origines eorum, quotquot innotuerunt, reticentur. Indicantur *notae* & *characteres*, unde quaelibet cognoscitur, atque ab aliis distinguitur; recensetur *genus*, ostenditur *classis* ad quam debeat referri; & si qua forte

in poetarum fabulis celebretur, aut a veteribus ad ceremonias ritusque solemnes, ut nuptias, funera, in foro, triumphis, rebus sacris adhibita fuerit, id quoque ex scriptorum monumentis depromitur. Neque patrium solum ubi cretae, neque coelum, sub quo natae, silentio praetermittuntur. Denique etiam *facultates earundem viresque multiplices*, & saepius plane admirabiles, declarantur; atque cui usui vel in culina, vel agricultura, mercatura, opificiis, aedificando, arte medica quaelibet planta sit, exponitur. Tandem illae quoque indicantur, quas dico damnatas *veneno* Conditor esse iussit: ut discentes, praecipue Medicorum filii, improvidum illarum usum tam ipsi fugere, quam aliis dissuadere valeant.

Sed hoc loco satis praedicare non possum illorum hortorum praestanti-
am,

am, *ubi per certos ordines* plantae dispositae, in suas classes & genera divisae deprehenduntur; coniunctae sunt, quas natura similitudine innata coniunxit; seiunctae, quas creator addita dissimilitudine separavit. Quantam id discentibus utilitatem afferat, notissimum, sed verissimum illud proverbium, quo ordo mater scientiarum dicitur, abunde confirmat. Iulia nostra, uti varietate & multitudine plantarum ceteris Germanicarum academiarum viridariis nunc praestat, ita potissimum hac re, nisi me omnia fallunt, plerisque iure optimo anteferri meretur.

Est profecto hortorum academicorum utilitas longe maior & latius se porrigit, ac multi fortassis sentient. *Siquidem non solum artis salutaris cultoribus, sed omnis generis sapientiae studiosis patent, ut sibi sumant, quae*
cre-

credunt in rem suam olim futura.
 Nam *naturae scrutatoribus* fructus
 inde licet haurire egregios, quando
 iis eximia copia, varietas, pulchritu-
 do corporum naturalium repraesentantur;
 quando & explicare audiunt, & suis oculis cernunt, admirandam
 partium in stirpibus decoris fabricam, structuram, functionem, usum, incomparabilem denique cum animantibus similitudinem, quae tanta est, ut eas non inepte animantia motu spontaneo destituta appellares. Enimvero *radices* simillimae sunt *ductibus* lacteis ex intestinorum volumine *chylum absorbentibus*, quae succos nutritios, cuilibet germini aptos, ex terrae visceribus attrahunt, & ceteris partibus advehunt; in quibus revera *vitalis* humorum *circuitus* viget. Cuius circuitus auxilio nutrimentum advectum in *vasis* liquida vehentibus, vere *arteriosis*

rios & *venos* in orbem circumagitur, elaboratur, perficitur, apponitur, nutrit, incrementum dat, mirum mutatur, separatur; sicuti color, odor, sapor, figura, facultates varia abunde confirmant. Eodem motu in orbem eunte & redeunte, quicquid amplius nutrire nequit, scernitur, transpirat, vel alio modo eliminatur. Quis enim transpirationem in dubium vocabit, qui considerat, quam longe lateque Iasmina, Rosae, Rosmarina, Tuberosae, Lilia, Aurantia, Caryophilli suavissimos odores insensibili ratione per amplissima spacia dispergunt? Haec nondum sufficiunt, sed observantur quoque organa *pulmonum* actionem aemulancia, quae folia cumprimis sunt; & quod ingeniosissimorum virorum industria patefecit, observatur in floribus, mirum hercule! *Sexus uterque*, maris alter, alter feminae

nae fungens officio; quorum blando
 connubio tenerisque amoribus sobo-
 lem sui similem propagabunt, quamdiu
 illud sapientissimo Numini placebit.
 Denique instar animantium omnium
 ex ovo etiam prodeunt: quidenim ce-
 realia semina sunt, quam ova novo foe-
 tu turgida? Postremo dubius haerebis,
 an ipsi *sensus* illis prorsus sint denegan-
 di, si Elaterii, si Balsaminae semina
 ad levissimos contactus cum impetu
 diffilire, si Mimolam sensitivam ex
 halitu quoque folia, tanquam vela,
 contrahere, caulesque suos submis-
 se quasi declinare adspicies. Quisnam
 philosophiae naturali operam navans
 harum rerum contemplationem atque
 scientiam non iucundissimam, quis
 non utilissimam existimabit?

Rerum sacrarum cultores quot
 splendida in Athenarum Hesperidi-
 bus opera intuentur, tot mutos con-

spiciunt doctores, qui tot veluti lin-
 guis taciti clamant, existit DEVS! *ple-
 na est terra benignitate Domini!* qui iu-
 bent, ut ne in iis subsistamus, sed ad
 ipsius primae causae cognitionem pia
 meditatione penetremus & in cespite
 summam rerum Effectoris sapientiam,
 magnitudinem, omnipotentiam vere-
 cunde suspiciamus. Quam belle inge-
 niosissimus BROCKES, Maro Christia-
 nus, Entis Entium laudes cecinit, pia &
 innocenti voluptate pulcherrima flo-
 rum ornamenta perquirens? Quam e-
 gregie sagacissimus TRILLERVS ad Ae-
 ternum DEVM in ligno & gramine ad-
 orandum omnes exhortatur? Quam
 gravia ex iisdem fontibus argumenta
 hauserunt RAIVS, FENELON, WOLFFIVS,
 ROHR aliique strenui summae impieta-
 tis atheismi victores? Porro quoties
 litterarum sanctiorum sacerdotes *Mu-
 sam* conspicient, recordabuntur pri-
 morum

21

morum hominum prima peccata; si-
quidem hanc fuisse arborem cognitio-
nis boni & mali, nec non quae fructum
Dudaim profert, haud sine probabi-
litate multi coniiciunt: quoties *Pal-
mas* videbunt, memores erunt laeti
adventus Domini Servatoris nostri:
quoties *arbor iudae* monstrabitur, sce-
lus proditoris abominandi cum hor-
rere animum subibit: quoties *spina
Christi* ostendetur, dolores & crucia-
tus ineffabiles in mente verlabuntur,
quos nostrae salutis causa sanctissi-
mus orbis Redemptor perpeffus est.

Nec futuri aliquando *populorum
ac gentium moderatores* sine fructu
hanc scholam intrabunt. Quando e-
nim vegetabilia cognoscunt, cogno-
scunt ea, circa quae reipublicae ful-
cra, agricultura unice, mercatura po-
tissimum verlatur. Nam iugera divi-
te onerata messe, prata amoenissimis
C 3 riden-

ridencia floribus, pomaria fructibus
 dulcissimis abundantia, nemora am-
 bitioso robore densa suppeditant, un-
 de ruricolae vitam traducunt egenam,
 dominique sui horrea replent & ae-
 raria ditant: quicquid vero suppedi-
 tant, opes sunt, quas foecundissimus
 frugiferae telluris sinus effudit largis-
 sime.

Frumentum praeterea, vinum, li-
 gnum, aromata, medicamenta, gossy-
 pium, linum & inde parata, sunt quasi
 vincula, quibus remotissimae terrae
 connectuntur & societas inter gen-
 tes, longissime a se invicem distans,
 conservatur: dum avidus lucri mer-
 cator, ad istiusmodi merces, hinc
 & inde transvehendas, fragilem af-
 cendit ratem, neque horridum per-
 timescens aequor in omnes mundi
 plagas audacter excurrit. Sunt au-
 tem hae merces nil aliud nisi opulen-

ta Florae Cererisque munera. Quae quum ita sint, botanices scientiam nemo non dignam iudicabit, ut a politicis quoque excolatur; quoniam argutis ingeniis ad commercia & proventus terrarum emendandos ac augendos saepenumero viam aperiet ansamque praebebit.

Quod si praedicti illi, qui inter Aesculapii filios nomen non sunt professi, Athenarum Tempe cum fructu lustrabunt multiplici; quanta inde emolumenta in *sanitatis & vitae antistites* redundatura perputabimus? Adipiscuntur ibi herbarum scientiam, quibus potentissimo mundi huius Auctori, Deo O. M. facultates tribuere cum primis placuit, vitam a praematura morte & sanitatem ab infinitis calamitatibus vindicandi. Nam etiamsi tot sint sedes plurimorum morborum, quot partes fragile & caducum

ducum corpus nostrum componunt; vix tamen aliquod infirmitatis genus nos mortales affligit, cui dummodo vis eius nondum nimis invaluit, & *malum arte plus valet*, radix, folium flos, semen, fructus, cortex, succus, lignum & quae ex his conficiuntur medelae, haud medeantur. Profecto quid militi arma, id medico herbae praestant: uterque sine horum auxiliorum adminiculo hostes sibi obvios incassum debellabit. Quapropter philiatris accurata remediorum, tanta virtute, tanta efficacia instructorum, notitia nihil fructuosius, nihil praestabilius esse existimamus. Quid enim iuaret illos, si partes corporis humani, subtilissimas etiam, ut ungues suos numerare scirent, si usus earundem omnes ingeniosissime explicare novissent, si morbos, horumdemque causas, maxime absconditas, geometri-

cis

cis quoque demonstrationibus declarare didicerint; & nihilominus medicinas, summis pollentes viribus, ignorarent? omni sua eruditione parum solaminis aegrotantibus, inter dolores & suspiria decumbentibus essent adlaturi. Hinc vos praecipue, vos, qui sacra Hygeae litatis, exhortamur, ut Florae cultum semper quam maxime curae cordique habeatis, & Chloridis templa, vestrum gratia potissimum in Musarum castris extracta, summo studio colere nunquam non allaboretis.

Latissimus dicendi campus adhuc suppeteret, si fusius iam enumerare vellem usus, quos linguarum, antiquitatum, artis poeticae, historiarum, rerum denique domesticarum studiosis attenta stirpium affert consideratio: sed supersedeo nunc his recensendis. Silentio tamen praetereundum non est, virentia Florae delubra inter prae-

cipua *scholarum superiorum ornamen-*
ta merito suo referri oportere. Nam
 sunt ita comparata, ut non cives so-
 lum suos mirifice oblectent, verum
 etiam peregrinantes ad ea adeunda &
 lustranda alliciant, invitent atque non-
 nunquam in admirationem coniici-
 ant. Inveniunt ibi tam litteris imbuti,
 quam litterarum hospites, suas delici-
 as. Iuvant quamcunque aetatem; iu-
 vant utrumque sexum; iuvant omnes
 in quam vitae conditione sint con-
 stituti. Et quatenus habitacula accom-
 modatiora ipsis Musis cum Appolli-
 ne visa fuere Parnasseo monte, altis-
 simis arboribus umbroso, nitidissimo
 gramine vestito, suavissimis floribus
 superbiente? *Camoenae amant alterna.*
 Post studia requiescendum est, ani-
 musque exhilarandus. Opera danda,
 ut acti labores iucundi fiant. Nul-
 lam autem voluptatem, nullum oble-
 cta-

Etationis genus, omnes severiores
 pietatis, virtutis, morumque doctores
 magis licitum, magis innocens pro-
 nunciarunt, quam quod ex hortorum
 capitur lustratione. Pateant igitur ge-
 nuinis Minervae filiis, quorum genus
 vivendi quietum & sedentarium est,
 ut, relictis interdum museis, huc veni-
 re & blande ambulando corpora exer-
 cere atque hac ratione ipsi prospicere
 valetudini queant; ut herbarum viridi
 ornatu, cyani, violaeque caerulea ve-
 nustate, oculis lectione fatigatis, no-
 vum robur addere; ut odoribus, quos
 spirant & miscent opes suaveolentes
 ex omnibus mundi plagis advectae,
 vires contentione mentis & profunda
 meditatione fractas, reficere, novas-
 que colligere valeant. Praestat sine
 dubio his in viridariis requiescere,
 quam avibus, feris, piscibus retia & la-
 queos ponere; praestat in haec ex-

spatiari ambulacra, quam ad diffitas
excurrere popinas, faeda plerumque
Bacchi, Veneris, Eridisque domicilia.

Sed nolo diutius abuti patientia
vestra, A.H.: quae adhuc dicta sunt,
sole meridiano clarius manifestare vi-
dentur, vireta in Musarum sedibus in-
stituta magnae & multiplicis utilita-
tis esse, ideoque iure optimo maximo
studiosius colenda. Nemo igitur faci-
le negabit, fas ac pium esse, tam pri-
mos conditores semper magni facere,
quam eos quoque dignis celebrare
laudibus, qui splendorem illorum au-
gere atque ulterius perficere nitun-
tur: utpote qui de republica litterato-
rum optime mereri student.

Quam ob causam ingratae mentis
nota vix a nobis declinanda esset, nisi
studium ac munificentiam insignem
atque ab oblivione vindicandam Viri
generosissimi, IOANNIS HENRICI de

29

SPREKELSEN, Iurisconsulti & Philosophi
apud Hambugenses excellentissimi,
in horto Academiae Iuliae ornando
manifestatam publice praedicaremus
& ipsi propterea gratissimos profiteremur
animos. Praestantissimi huius viri
profundam historiae naturalis scientiam
& insignia eam excolendi merita
diu est, quum harum deliciarum cultores
ad unum omnes venerabundi obstupe-
scerent. Vti vero in universa
naturae doctrina, ita potissimum in re
herbaria mirum excellit. Indefesso
studio, magno labore, haud levibus
impensis, a longa annorum serie raris-
simas herbas, frutices, arbores, utri-
usque Indiae ornamenta, torridae &
aquiloniae plagae decora, collegit un-
dique, in sinum recepit, nutrit, sol-
lenter notavit, studiose pervestigavit,
tandemque suum hortum ad hunc ce-
lebritatis gradum evexit, ut iam dudum

inter mirabilia Hamburgi relatus fuerit, ut bonarum artium & scientiarum aestimatores, Magnates, Principes, arte & marte illustres, ad videndos admirandosque hos Chloridis thesauros perpetuo ibi confluerint.

En! tam invidendo apparatu Vir Cel., hortorum academicorum utilitatem probe perspicuens, Heliconem Elmia-cum, ubi Florae sacra singulari studio ac industria hucusque culta esse intellexit, & quem sub umbra Potentissimorum & Serenissimorum Academiae huius Nutritorum, moderante venerando parente meo, prae ceteris caput extulisse scivit, ita nuper auxit, ornavit, beavit, ut nunc, quantum scio, inclutae Guelphorum Iuliae plantarum divitiis, quod praefiscine dixerim, vix apud Germanos aliqua musarum sedes par sit, apud externos paucae admodum superiores.

Quas, quaeso, gratias, quas laudes
 pro tanta munificentia tanto patrono
 tribuamus? Ego certe tenuitatis in-
 genii conscius lubens profiteor, meam
 in dicendo exercitationem longe mi-
 norem esse, quam ut has rite celebrare,
 aut illas latis dignas agere valeam. Me-
 mores tamen usque erunt tantae bene-
 volentiae & SPREKELSENIANVM nomen
 una mecum prædicabunt Musæ Elmia-
 cae, quotiescunque tantam plantarum
 pulcherrimarum copiam cum admira-
 tione contuebuntur, & commemora-
 bile ac generosum istud factum famæ
 tradent, ut laudabilis eius memoria ad
 externos posterosque perveniat. Inte-
 rim omnes, quotquot bonarum artium
 excellentiam scientiarumque patro-
 nos aestimare sciunt, uno nobiscum
 ore apprecabuntur, ut Supremum Nu-
 men, TE, Excell. SPREKELSEN, cum illu-
 stri familia TVA perpetuo florere, sem-
 piterna

piterna incolumitate & omni constantissimae prosperitatis genere perfrui quam indulgentissime concedat.

Denique, A.O.O.H. par est, ut nos excitemus, ad submisit venerandam Ser. Principis ac Domini Dn. CAROLI, Brunsv. & Lun. Ducis h.t. Rectoris Academiae Magnificentissimi, clementiam, qua universam rem litterariam ac nominatim quoque scientiam salutiferam & ad hanc pertinentes doctrinas fovet, auget, amplificat: qua nuper etiam effectum est, ut non solum plantas SPREKELSENIANAS magnis sumptibus ad nos transferendas curaverit; verum etiam Florae Helmaestadiensi novam sedem, eamque veteri longe ampliore splendidioreque dicaverit, atque insuper impensas in illius culturam annuatim collocandas largo augmento munificentissime beaverit. Celebrate igitur mecum, quicumque bonarum litterarum ac studiorum praestantiam cognoscitis, eorumque florem & incrementa exoptatis, devota mente Principem pium, sapientem, fortem, optimum, ac pia nuncupate vota, ut Patrem Patriae Clementissimum cum Potentissima Domo GVELPHICA DEVS O.M. Auctor Medicinae, Conditor plantarum, sine medicina, sine herbarum medicinalium usu, quam diutissime vivere, valere, vigere iubeat.